

[Helge von Rosen.]

etablere egne støtteorganer — ligesom vort rationaliseringsudvalg i staten — eller de kan etablere egentlige rationaliseringsafdelinger, som nærmest må svare til vort administrationsdepartement. Der er imidlertid den forskel, så vidt jeg har opfattet det, at medens større private foretagender ofte beder konsulenterne om at oplære virksomhedernes egne folk i mere teknisk præget rationalisering, f. eks. arbejdsgangen igennem en fabrik, lagerstyring, transport, eller ligefrem køber de folk, som har gået på kursus om disse ting og fået en vis træning, så engagerer den offentlige sektor de private konsulenter til netop dette mere teknisk prægede. Og medens både mindre og især større erhvervsforetagender i stadig stigende omfang også her i landet engagerer konsulenter udefra til at se på den administrative organisation, herunder topledelsen, og på personkvalifikationer i forhold til en stillingsbeskrivelse, har man ved den statslige rationalisering, så vidt jeg har fattet det, altid været tilbøjelig til at sige, at den administrative organisation hænger så nøje sammen med lovgivning og administrativ praksis igennem årtier eller århundreder og andre specielle forhold, at man må uddanne eller optræne egne folk med den nødvendige administrative baggrund til disse organisationsjobs.

Dette argument har virket overbevisende på mig, og jeg kan stadig godt føle mig stærkt påvirket af det. Men jeg er dog efterhånden kommet lidt i tvivl om, hvorvidt det egentlig er helt rigtigt. En af de ting, der har bestyrket mig i min tvivl, er, at Bank of England, der siges at være et af de mest konservative og traditionsprægede foretagender i England, har engageret et USA-konsulentfirma, der har ord for at være det mest brutalt-realistiske, når der skal omorganiseres, til at se på Bank of Englands forhold. Det må man have gjort på baggrund af et andet syn på tingene eller i hvert fald en opgiven af håbet om selv at kunne klare det.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg tror, at reformen med administrationsdepartementet er et godt skridt frem; reformen giver ikke bare en ny ramme, som det er nævnt, men er efter min mening absolut en styrkelse af rationaliseringsmulighederne,

som man må håbe og forvente vil blive udnyttet.

Ømann: Administrationsrådet, som nu er afskaffet, fik jo et meget, meget bredt arbejdsfelt, og det har da også vist sig i de beretninger, der er afgivet, at rådet har taget op alt mellem hinanden i administrationen, både stort og småt. Der er bare det at sige til det, at resultaterne af rådets bestræbelser har offentligheden ikke mærket ret meget til, selv om det ikke skal dølgjes, at der er taget væsentlige opgaver op og også udrettet noget. Det er derfor klart, at behovet for en mere kontant indsats for at tøjle væksten i antallet af offentligt ansatte, begrænse papirvældet og give borgerne en bedre betjening er følt kraftigere og kraftigere — altså nu også af regeringen, som har lavet rådet om til et departement med, så vidt jeg har forstået, foreløbig en departementschef og ni mand. Men bortset fra, at der skulle være sat politisk kraft bagved gennem organet bestående af fire ministre, ved man egentlig ikke, om dette er noget, der vil hjælpe; det må først erfaringen vise. Det hænger nok sammen med, at regeringen vel endnu ikke har helt klare tanker om, hvordan de intentioner, som man siger man har, skal føres ud i livet. Det kan vist derfor ikke føles særlig anmassende, hvis man prøver på her at anlægge nogle betragtninger, der måske kan virke som en model for den videre udbygning.

Jeg mener, at vi har to rationaliseringsproblemer — jeg synes også, debatten her i dag har aftegnet det — som falder på to klart afgrænsede felter og kræver hver sine midler og instrumenter. Der er for det første spørgsmålet om den administrative overstruktur. Det er et spørgsmål, der involverer vidtrækkende politiske beslutninger, og det er i sådanne sager, det ikke er muligt uden videre at anvende private rationaliseringsfirmaer — det er jo en standende debat, hvorvidt man skal anvende dem eller statens egne folk. Her er et område, der er politisk; det berører spørgsmålet om, hvilke ministerier og departementer der skal løse hvilke opgaver, hvad der skal løses centralt, og hvad der skal løses lokalt, og det berører spørgsmålet om samordnings- og koordineringsopgaverne. For det andet er der et lavere niveau, hvor behovet for egentlige